



Proves d'accés a la universitat

Llengua catalana i literatura

Sèrie 0

Etiqueta de l'estudiant

Ubicació del tribunal

Número del tribunal

Etiqueta de qualificació

Etiqueta de correcció

L'examen consta de quatre parts: 1) comprensió lectora (2 punts), 2) estudi del fet literari (2 punts), 3) reflexió lingüística (3 punts) i 4) expressió escrita (3 punts).

Llegiu aquest text i responeu a les qüestions que us plantegem tot seguit.

El britànic Geoffrey Hinton, nascut el 1947, és considerat “el padrí de la intel·ligència artificial” i encara avui n’és un referent. El 1972, com a investigador a la Universitat d’Edimburg, va desenvolupar la idea de xarxa neuronal, un sistema matemàtic que aprèn mitjançant l’anàlisi de dades, i que és la llavor a partir de la qual es desenvolupen els sistemes actuals d’Intel·ligència Artificial (IA) generativa.

El 2012, juntament amb els seus estudiants de la Universitat de Toronto, Hinton va construir una xarxa neuronal que podia analitzar milers de fotografies i aprendre a identificar objectes que hi apareixien. Amb les seves investigacions van guanyar el premi Turing, el més prestigiós del camp de la informàtica, el 2018. Google va comprar l’empresa que va crear amb els seus estudiants per 44 milions de dòlars; aquests diners els van invertir en la creació de tecnologies com el popular ChatGPT.

Hinton, informàtic i psicòleg cognitiu, afirma ara que “es penedeix” de la feina de la seva vida i ha deixat el seu lloc de treball a Google, on ha treballat durant més d’una dècada, “per poder parlar lliurement sobre els riscos de la IA”. Segons ha explicat a *The New York Times* en una entrevista, està “preocupat” pels “danys greus” que pot causar la tecnologia que ell mateix ha contribuït a desenvolupar.

Segons Hinton i altres líders del sector tecnològic, les noves intel·ligències artificials han estat “el punt d’inflexió més important en dècades” i “poden ser tan importants com la introducció del navegador web a principis dels anys noranta”. I, per això, ara tenen por del que pot suposar deixar en llibertat al món quelcom tan perillós. Hinton alerta que la IA generativa “pot ser una eina de desinformació”, que “aviat podria ser un risc per als llocs de treball” i que en algun moment podria esdevenir “un risc per a la humanitat”. A aquest expert li preocupa l’ús que poden donar a la tecnologia els “actors dolents”.

L’informàtic adverteix que els sistemes que desenvolupen OpenAI o Google “poden eclipsar la intel·ligència humana en alguns aspectes”. També mostra preocupació per la manera com s’ha “inundat” Internet de vídeos, fotos i textos falsos fets amb IA. “Qualsevol persona ja no podrà saber què és veritat”, afirma Hinton. L’informàtic tem que la tecnologia suposi una amenaça per a la humanitat si es permet que generi i executi el seu propi codi informàtic, ja que podria ser realment autònoma i executar comportaments inesperats o perillosos.

El març passat, més de mil experts investigadors i tecnòlegs van signar una carta oberta per demanar una moratòria de sis mesos en el desenvolupament de nous sistemes d’IA generativa encara més potents que ChatGPT. Els signants alertaven que la IA suposa “riscos profunds per a la societat i la humanitat”. Hinton no va signar aquestes cartes mentre treballava a Google, però recentment ha notificat a l’empresa la seva baixa. El cap científic de Google, Jeff Dean, va dir en un comunicat que estan “compromesos amb un enfocament responsable de la IA” i que aprenen “contínuament a entendre els riscos emergents i alhora a innovar amb valentia”. Hinton creu que l’única manera de frenar l’avenç de la IA és una regulació global i pensa que n’hauríem d’aturar el desenvolupament fins que no puguem entendre si es pot controlar.

Adaptació feta a partir del text de Jordi Martín, “Un dels pioners de la intel·ligència artificial se’n penedeix i adverteix dels possibles perills”, *El Nacional*, 1 de maig de 2023.

1. **Comprensió lectora** [2 punts en total]

1.1. Després de llegir atentament el text anterior, indiqueu si les afirmacions següents són vertaderes o falses. [0,5 punts. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,1 punts; per les qüestions no contestades, no hi haurà cap descompte.]

	Vertader	Fals
a) Hinton i les seves recerques de fa més de 40 anys són la base dels sistemes actuals de d'IA.	☐	☐
b) ChatGPT no té res a veure amb la intel·ligència artificial (IA).	☐	☐
c) Hinton encara treballa a Google.	☐	☐
d) Hinton va vendre la seva empresa a OpenAI.	☐	☐
e) Molts dels vídeos, fotos i textos fets amb IA són falsos.	☐	☐

1.2. Trobeu en el text els cinc mots que poden funcionar com a sinònims dels mots següents. [0,5 punts]

- a) *Model, símbol*: _____
- b) *Decenni*: _____
- c) *Perill, amenaça*: _____
- d) *Independent, lliure, no controlada*: _____
- e) *Ajornament*: _____

1.3. Escriviu el referent dels pronoms següents, marcats en negreta en el text. La resposta ha de contenir tots els elements que formen la construcció substituïda pel pronom feble. [0,5 punts]

- a) «El britànic Geoffrey Hinton, nascut el 1947, és considerat “el padrí de la intel·ligència artificial” i encara avui **n'**és un referent»:

.....

- b) «El 2012, juntament amb els seus estudiants de la Universitat de Toronto, Hinton va construir una xarxa neuronal que podia analitzar milers de fotografies i aprendre a identificar objectes que **hi** apareixien»:

.....

1.4. Exposeu, en un màxim de cinquanta mots, per què Hinton afirma en el text que “qualsevol persona ja no podrà saber què és veritat”, en referir-se a la IA. [0,5 punts]

2. Estudi del fet literari [2 punts en total]

Bloc 1 [1 punt]

LO PI DE FORMENTOR¹

- 1 Mon cor estima un arbre! Més vell que l'olivera,
més poderós que el roure, més verd que el taronger,
conserva de ses fulles l'eterna primavera,
i lluita amb les ventades que assalten la ribera,
com un gegant guerrer.
- 6 No guaita per ses fulles la flor enamorada,
no va la fontanella ses ombres a besar;
mes Déu ungí d'aroma sa testa consagrada
i li donà per terra l'esquerpa serralada,
per font la immensa mar.
- 11 Quan lluny, damunt les ones, renaix la llum divina,
no canta per ses branques l'ocell que encativam;
el crit sublim escolta de l'àguila marina,
o del voltor que puja sent l'ala gegantina
remoure son fullam.
- 16 Del llim d'aquesta terra sa vida no sustenta;
revinclla per les roques sa poderosa rel;
té pluges i rosades i vents i llum ardenta;
i, com un vell profeta, rep vida i s'alimenta
de les amors del cel.
- 21 Arbre sublim! Del geni n'és ell la viva imatge:
domina les muntanyes i aguaita l'infinit;
per ell la terra es dura, mes besa son ramatge
el cel que l'enamora, i té el llamp i l'oratge
per glòria i per delit.
- 26 Oh, sí, que quan a lloure bramulen les ventades
i sembla entre l'escuma que tombi el seu penyal,
llavors ell riu i canta més fort que les onades
i, vencedor, espola damunt les nuvolades
sa cabellera real.
- 30 Arbre, mon cor t'enveja. Sobre la terra impura,
com a penyora santa duré jo el teu record.
Lluitar constant i vèncer, regnar sobre l'altura
i alimentar-se i viure de cel i de llum pura ...
O vida, o noble sort!
- 35 Amunt, ànima forta! Traspassa la boirada
i arrela dins l'altura com l'arbre dels penyals.
Veuràs caure a tes plantes la mar del món irada,
i tes cançons tranquil·les 'niran per la ventada
com l'au dels temporals.

¹ Glossari:

Fontanella: Font petita.

Encativam: Posem en captivitat.

A lloure: En llibertat.

Espola: Esperó.

2.1.1. Quin és el tema del poema “Lo Pi de Formentor” de Miquel Costa i Llobera? (0,25)

2.1.2. Assenyaleu dues comparacions superlatives que apareguin en el poema. (0,25)

2.1.3. A què es refereix el poeta quan fa servir l'expressió “eterna primavera” [línia 3]. (0,25)

2.1.4. Assenyaleu un exemple d'hipèrbaton. (0,25)

Bloc 2 [1 punt]

Responen **solament 2 de les 4 qüestions** que es plantegen en aquest bloc. (Si se'n responen més, el bloc serà puntuat amb 0.)

2.2.1. En un màxim de cinquanta mots, expliqueu què vol dir l'expressió següent: “ser una odissea”, que prové de la mitologia grega. [0,5 punt]

2.2.2. Indiqueu si les afirmacions següents són vertaderes o falses. [0,5 punt. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,1 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

	Vertader	Fals
a) El conte és un exemple de text expositiu.	☐	☐
b) L'epítet és un adjectiu que aporta una informació significativa essencial.	☐	☐
c) <i>Terra baixa</i> , d'Àngel Guimerà, és un drama realista.	☐	☐
d) L'expressió <i>ubi sunt</i> és un tòpic literari.	☐	☐
e) Tradicionalment, les obres de teatre acostumen a tenir quatre actes.	☐	☐

2.2.3. En un màxim de cinquanta mots, expliqueu en què es diferencien l'estil directe i l'estil indirecte en els textos narratius. [0,5 punt]

2.2.4. Indiqueu si les afirmacions següents són vertaderes o falses. [0,5 punt. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,1 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

	Vertader	Fals
a) La interrogació retòrica consisteix en una pregunta que no espera cap resposta de ningú.	☐	☐
b) Joan Maragall va ser un autor avantguardista.	☐	☐
c) Els versos de set síl·labes s'anomenen heptasíl·labs.	☐	☐
d) La crítica literària és un gènere literari en què els autors narren històries fictícies per entretenir el lector.	☐	☐
e) El tòpic literari <i>homo viator</i> vol dir «home viatger».	☐	☐

3. Reflexió lingüística [3 punts en total]

Bloc 1 [1 punt]

3.1. Indiqueu l'anàlisi correcta dels pronoms, les oracions o els sintagmes subratllats. [1 punt. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,2 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

3.1.1. Semblava que a les autoritats de la Tercera República no els importava gaire aquell tros de França perdut al sud.

- ☐ complement agent
- ☐ complement o objecte indirecte
- ☐ atribut
- ☐ complement de l'adjectiu

3.1.2. Mentre que en anys anteriors els nous dispositius, el 5G o la realitat virtual acaparaven totes les mirades, aquest cop els robots han estat els protagonistes dels estands de les companyies nascudes a Catalunya que s'han exposat al congrés.

- ☐ oració subordinada substantiva de complement directe
- ☐ oració subordinada adjectiva o de relatiu de complement del nom
- ☐ oració subordinada substantiva de subjecte
- ☐ construcció o clàusula d'infinitiu temporal

3.1.3. Al Congrés, Keybotic hi exposa el seu gos robot autònom, que fa inspeccions industrials.

- ☐ complement o objecte indirecte
- ☐ complement o objecte directe
- ☐ subjecte
- ☐ complement circumstancial (o adjunt)

3.1.4. Amb el balandrejar del carro, els bidons de llauna picaven els uns contra els altres. La noia era l'encarregada de vigilar que mantinguessin l'estabilitat.

- ☐ oració subordinada substantiva de complement directe
- ☐ oració subordinada adjectiva o de relatiu de complement del nom
- ☐ oració subordinada substantiva de subjecte
- ☐ construcció o clàusula d'infinitiu temporal

3.1.5. [...] els cerdans del nord no se sentien gens ni mica francesos.

- ☐ subjecte
- ☐ atribut
- ☐ complement del nom
- ☐ complement predicatiu

Bloc 2 [2 punts]

Responen **solament 4 de les 6 qüestions** que es plantegen en aquest bloc. (Si se'n responen més, el bloc serà puntuat amb 0.)

3.2.1. Completeu les oracions següents amb la forma correcta de les dues que hi ha entre parèntesis. [0,5 punts]

- a) ____ vols gastar gaires diners, no vinguis amb avió ____ amb tren (SINÓ/ SI NO)
- b) No siguis ____ exigent! No tinc ____ de temps per perdre. (TAN / TANT)
- c) Avui beurem aigua ____ de vi. No n'he sabut trobar les ampolles _____. (ENLLOC / EN LLOC)
- d) —No menja ____! —Sí, des que va perdre la feina no tasta ____ del que li posen a taula. (GENS / RES)
- e) —Encara no sé ____ hem vingut. —Quan vingui el vostre cap us explicarà el ____ de la reunió. (PERQUÈ / PER QUÈ)

3.2.2. Completeu les oracions següents amb la forma verbal correcta del verb que hi ha entre parèntesis. No podeu utilitzar formes perifràstiques. [0,5 punts]

- a) He volgut posar tota la roba a la maleta, però no m'hi ha _____. (CABRE).
- b) Nois! No _____ (SEURE) a terra que us embrutareu.
- c) Si fos per mi, encara _____ (TREURE) més cotxes de Barcelona.
- d) A més, aquesta cafetera nova ha _____ (MOLDRE) el cafè en un moment.
- e) Què passaria si es _____ (FONDRE) tot el gel del planeta?

3.2.3. Subratlleu en el text següent **solament** les cinc grafies que corresponen al so fricatiu alveolar sonor [z]. [0,5 punts] (Si se'n subratllen més la puntuació d'aquesta pregunta és 0.)

La resclosa és una obra hidràulica que es fa servir per pujar i baixar vaixells entre extensions d'aigua de diferents nivells fluvials.

3.2.4. Completeu les oracions següents amb els mots adequats, derivats dels substantius que hi ha entre parèntesis. [0,5 punts]

- a) Per enviar el paquet van fer servir un _____ molt sofisticat. (EMBALAR)
- b) El músic va interpretar un _____ d'una famosa peça de violí. (ARRANJAR)
- c) Aquell home va ser condemnat per _____ de divises. (EVADIR)
- d) Tenia tant mal de cap que els polsos em _____. (MARTELL)
- e) Semblava molt més vell amb aquests cabells tan curts i amb la barba _____. (BLANC)

3.2.5. Assenyaleu i esmeneu els **5** errors que apareixen en el text següent. [0,5 punts]
(Si se n'assenyalen, més la puntuació d'aquesta pregunta és 0.)

--No respira gens? --pregunta estupidament una dona.

El taberner obre els brassos i queda ben clar que no respira. Els homes que han tingut la bona fe de pujar-lo des del carrer no saben que fer-ne. La dona d'en Ramon els indica el dormitori del vell.

3.2.6. Identifiqueu a quina de les varietats dialectals del català (rossellonès, central, nord-occidental, valencià, balear i alguerès) pertany el text següent i subratlleu 3 trets diferents que en siguin característics. [0,5 punts: 0,2: la varietat dialectal + 0,3: els trets]
(Si se'n subratllen més, la puntuació d'aquesta pregunta és 0.)

Mu mare, no vull estar pus amb aquestes. Sa vostra obligació és donar-me sa carrera que jo voldré. Bé sabeu quina és sa que vull. M'han dit que an es Bec de Ferrutx hi ha una cova de lladres on poré fer es meus estudis de lo millor. Menau-m'hi, i estaré associat.

4. Expressió escrita [3 punts en total]

4.1. Reescriuiu el fragment següent del text canviant els temps verbals en present per formes d'imperfet. Perquè faci sentit, caldrà canviar també els auxiliars. La redacció resultant ha de contenir tota la informació inclosa en el fragment. Subratlleu en els dos textos les formes verbals originals i les reescrites. [1 punt]

L'informàtic adverteix que els sistemes que desenvolupen OpenAI o Google "poden eclipsar la intel·ligència humana en alguns aspectes". També mostra preocupació per la manera com s'ha "inundat" Internet de vídeos, fotos i textos falsos fets amb IA. [...] L'informàtic tem que la tecnologia suposi una amenaça per a la humanitat si es permet que generi i executi el seu propi codi informàtic.

4.2. El títol del text que heu llegit és: "Un dels pioners de la intel·ligència artificial se'n penedeix i adverteix dels possibles perills". Escriviu un text formal ben estructurat, de cent vint-i-cinc a cent cinquanta paraules, en què descriuiu quines amenaces o perills imagineu o creieu que pot tenir l'aplicació de la IA. [2 punts]

Resposta oberta.

--	--

--	--

Etiqueta de l'estudiant